

**הצעת חוק בתי המשפט (תיקון - תרגום בהליכים אזרחיים בבית המשפט), התשס"ט-2009 של  
חח"כ שלמה מולה ושלי יחימוביץ' (פ/1219) - ערר על החלטת ועדת שרים לענייני חקיקה**

"מוגש בזאת ערר על החלטת ועדת שרים לענייני חקיקה מיום 14 בנובמבר 2010 לתמוך (בתיאום עם משרד האוצר והנהלת בתי המשפט) בהצעת חוק פ/1219 בתי המשפט (תיקון - תרגום בהליכים אזרחיים בבית המשפט), התשס"ט-2009.

לפי הצעת החוק שבנדון, יהיה זכאי בעל דין בהליך שאינו פלילי לכך שימונה לו מתרגם מוסמך מטעם בית המשפט במידה והוא אינו דובר עברית ואין ביכולתו לשכור את שירותיו בעצמו (יצוין כי בהליך פלילי קיימת כבר היום בדין החובה למנות מתרגם לנאשם אשר אינו דובר עברית). בנוסף לזכאות האוטומטית המתוארת לעיל, על פי המוצע יהיה לבית המשפט שיקול דעת למנות מתרגם מוסמך לבעל דין שאינו דובר עברית אף אם יש ביכולתו של בעל הדין לממן את השירות בעצמו.

ההצעה האמורה כרוכה בעלויות תקציביות משמעותיות: כיום, העלות המושתתת על מערכת בתי המשפט בגין מינוי מתרגמים עבור נאשמים בהליכים פליליים עומדת על כ-4 מיליוני ₪ בשנה. יודגש, כי ההליכים הפליליים מהווים אך כ-30% מכלל התיקים בבתי המשפט ועל פי הערכות הנהלת בתי המשפט – עלות יישום הצעת החוק נאמדת בכ-8.5 מיליוני ₪ בשנה לפחות (וזו בהנחה שרק בכ-3% מהתיקים יהיה צורך במתרגם וכי בכל תיק יתקיימו 3 דיונים בלבד), אשר אין להם מקור בתקציב המדינה.

לאור האמור, אבקש להעלות את הערר לדיון בממשלה ולקבוע כי הממשלה מתנגדת להצעות החוק שבנדון. "

מוגש על ידי שר האוצר

י' בכסלו התשע"א  
17 בנובמבר 2010

---

מצ"ב החלטה מס. חק/1338 של ועדת שרים  
לענייני חקיקה והצעת חוק פ/1219

מזכירות הממשלה

החלטה מס. חק/1338 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 15.11.2010.

"חק/1338.

הצעת חוק בתי המשפט (תיקון - תרגום בהליכים אזרחיים  
בבית המשפט), התשס"ט-2009 של ח"כ שלמה מולה ושלי  
יחימוביץ' (פ/1219)

מ ח ל י ט י ם (5 קולות בעד; 2 נגד), בהתאם לסעיף  
56 בתקנון לעבודת הממשלה - לתמוך בהצעת חוק בתי  
המשפט (תיקון - תרגום בהליכים אזרחיים בבית המשפט),  
התשס"ט-2009 של ח"כ שלמה מולה ושלי יחימוביץ'  
(פ/1219), בכפוף לתיאום הליכי החקיקה עם משרד  
המשפטים, משרד האוצר והנהלת בתי המשפט."

## הכנסת השמונה-עשרה

הצעת חוק של חברי הכנסת  
שלמה מולה  
שלי יחימוביץ'

1219/18/פ

הצעת חוק בתי המשפט (תיקון – תרגום בהליכים אזרחיים בבית המשפט), התשס"ט–2009

הוספת סעיפים 168 א. בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ב–1984, אחרי סעיף 168 יבוא:  
עד 168

168. "אינו דובר עברית" – בעל דין אשר אין ביכולתו להבין או לדבר בשפה העברית;

"מתרגם מוסמך" – אדם בעל כישורי שפה מתאימים וידע בתרגום בהליכים משפטיים, המסוגל לתרגם מעברית לשפתו של בעל הדין שאינו דובר עברית ומהשפה האמורה לעברית.

מינוי מתרגם מוסמך (א) 168. הוברר לבית המשפט כי בעל דין בהליכים משפטיים שאינם פליליים אינו דובר עברית וכי אין לו אמצעים לממן לעצמו שירותי תרגום – ימנה לו בית משפט מתרגם מוסמך מטעמו אשר יתרגם לו את ההליכים לשפה המוכנת לו.

(ב) תעודת זכאות לסיוע משפטי על פי חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב–1972<sup>2</sup> תהווה ראיה לכאורה לעניין זה.

(ג) אם בעל הדין אינו זכאי למינוי מתרגם מוסמך לפי סעיף קטן (א), ימליץ לו בית המשפט למנות לעצמו מתרגם.

<sup>1</sup> סייח התשמי"ד, ע"מ 198  
<sup>2</sup> סייח התשל"ב, עמ' 95

חובות המתרגם 68ה. על מתרגם מוסמך יחולו כל החובות החלות על עד המעיד בשבועה כהגדרתן בחוק לתיקון דיני הראיות (אזהרת עדים וביטול שבועה), התש"ם-1980.<sup>3</sup>

שכרו של מתרגם 168. שכרו של מתרגם מוסמך ישולם מאוצר המדינה, מוסמך אם לא חורח בית המשפט הוראה אחרת."

## דברי הסבר

אין עוררין על החשיבות של המשפט בחברה ועל הזכות והחובה לאפשר לכל מתדיין שיהיה לו יומו בבית המשפט, בניסיון להוציא את צדקו לאור. זכות הפרט להבין את ההליכים המשפטיים בהם הוא נוטל חלק, המתנהלים בין כותלי בית המשפט בערכאות השונות, הינה זכות בסיסית כחלק מכללי הצדק הטבעי. לפיכך, כאשר אדם אינו שולט בשפה בה מתנהלים ההליכים המשפטיים (שפעמים רבות נכפו עליו), אין באפשרותו לממש זכות בסיסית כגון זכות הטיעון - בעל כורחו.

תרגום ההליכים המשפטיים מהווה נדבך חשוב בצורך לקיום חליך הוגן. בשל כך, מדינת ישראל הכירה בחשיבות של מתן שירותי תרגום לנאשם בהליך הפלילי.

גם מדינות רבות בעולם (כדוגמת ארה"ב, שבדיה, רומניה) הכירו בחשיבות מתן שירותי תרגום בהליכים משפטיים, אורחיים ופליליים כאחד. ראוי כי מדינה דמוקרטית החורטת על דגלה הגנה על זכויות אדם תמנע מפגיעה בהן ואף תשא בנטל הכלכלי לשם הגנתן. קל וחומר, במדינה קולטת עלייה כמדינת ישראל המורכבת מערב רב של לאומים ושפות.

### סעיף 1

#### לעניין סעיף 168

"אינו דובר עברית"- מוצע כי יותקנו תקנות שיסדירו הגשה של תצהיר על ידי בעל הדין, המעיד על חוסר שליטתו בשפה העברית בטרם תחילת הדיון. גם בהעדר תצהיר לשופט יש שיקול דעת לעניין מינוי מתרגם מוסמך במידה ונוכח כי בעל הדין אינו דובר את השפה העברית.

"מתרגם מוסמך"- מדובר בהרחבת מערך המתרגמים הקיים כיום במסגרת ההליך הפלילי. יש לציין כי הכרחי שיהיה פיקוח על איכות המתרגמים ואופן מינויים, שכן יש להם תפקיד מרכזי בהליך המשפטי.

#### לעניין סעיף 168

(א) חובת התרגום אינה לשפת האם של בעל הדין אלא לשפה המובנת לו. בכך אנו מאפשרים לבעל הדין להבין את ההליכים המתנהלים בפניו ולקחת חלק בהם, אולם המדינה אינה מחויבת להעמיד שירותי תרגום לשפות שאינן שכיחות באוכלוסיה, כמו כן מוצע לצמצם את חובת המדינה לממן שירותי תרגום רק לבעל דין שידו אינו משגת לממן שירותים אלה.

<sup>3</sup> ס"ח התש"ם, עמ' 202

(ב) תעודת זכאות לסיוע משפטי תהווה ראייה לכאורה, אולם לבית המשפט יש שיקול דעת למנות מתרגם לבעל דין שאינו עומד בתנאי הזכאות של חוק הסיוע המשפטי.

(ג) על בית המשפט מוטלת החובה ליידע את בעל הדין כי קיימת בפניו האפשרות להביא מתרגם מטעמו, גם אם אינו זכאי למתרגם מטעם בית המשפט.

הצעות חוק דומות בעיקרן הונחו על שולחן הכנסת השש-עשרה על ידי חבר הכנסת מיכאל איתן וקבוצת חברי הכנסת (פ/3864), ועל שולחן הכנסת השבע-עשרה על ידי חבר הכנסת מיכאל איתן (פ/1081/17) ועל ידי חבר הכנסת שלמה מולה (פ/3698/17).

---

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים  
והונחה על שולחן הכנסת ביום  
ט' בסיוון התשס"ט – 1.6.09